A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2020. május 14.*

„Előzetes döntéshozatal – Migráns munkavállalók – Szociális biztonság – 1408/71/EGK rendelet – Alkalmazandó jog – A 14. cikk 1. pontjának a) alpontja és 2. pontjának b) alpontja – 883/2004/EK rendelet – A 12. cikk (1) bekezdése – A 13. cikk (1) bekezdésének a) pontja – Kiküldött munkavállalók – Két vagy több tagállamban tevékenységet végző munkavállalók – 574/72/EGK rendelet – A 11. cikk (1) bekezdésének a) pontja – A 12a. cikk 2. pontjának a) alpontja és 4. pontjának a) alpontja – 987/2009/EK rendelet – A 19. cikk (2) bekezdése – E 101 és A1 igazolások – Kötelező hatály – Terjedelem – Szociális biztonság – Munkajog”

A C-17/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Cour de cassation (semmítőszék, Franciaország) a Bírósághoz 2019. január 10-én érkezett, 2019. január 8-i határozatával terjesztett elő

a Bouygues travaux publics,

az Elco construct Bucarest,

a Welbond armatures

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök (előadó), I. Jarukaitis, Juhász E., M. Ilešič és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: P. Pikamäe,

hivatalvezető: V. Giacobbo tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. január 23-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Bouygues travaux publics képviseletében P. Spinosi és V. Steinberg avocats,

– az Elco construct Bucarest képviseletében M. Bodin és U. Candas avocats,

– a Welbond armatures képviseletében J.-J. Gatineau avocat,

* Az eljárás nyelve: francia.

– a francia kormány képviseletében kezdetben: E. de Moustier, A. Daly, R. Coesme, A. Ferrand és D. Colas, később: E. de Moustier, A. Daly, R. Coesme és A. Ferrand, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Pavliš, J. Vláčil és L. Dvořáková, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében M. Van Hoof, B.-R. Killmann és D. Martin, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2005. L 117., 1. o.) módosított, az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet (HL 1972. L 74., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 83. o., a továbbiakban: 574/72 rendelet) 11. cikkének, valamint a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2009. L 284., 1. o.) 19. cikkének az értelmezésére irányul.

2 E kérelmet a Bouygues travaux publics (a továbbiakban: Bouygues), az Elco construct Bucarest (a továbbiakban: Elco) és a Welbond armatures (a továbbiakban: Welbond) ellen be nem jelentett foglalkoztatás és jogellenes munkaerő-kölcsönzés miatt indított büntetőeljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1408/71 rendelet

3 Az 1998. június 29-i 1606/98/EK tanácsi rendelettel (HL 1998. L 209., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 308. o.) módosított, a 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1408/71 rendelet) tartalmazott egy „Általános rendelkezések” címet viselő I. címet, amelyen belül a „Fogalommeghatározások” című 1. cikk így rendelkezett:

„E rendelet alkalmazásában:

[…]

j) jogszabályok az egyes tagállamok vonatkozásában a 4. cikk (1) és (2) bekezdésében érintett szociális biztonsági rendszerekkel és ágakkal, vagy a 4. cikk (2a) bekezdésében érintett különleges, nem járulék alapú ellátásokkal kapcsolatos, törvényi, rendeleti és egyéb rendelkezések, valamint az egyes tagállamok meglévő vagy jövőbeni végrehajtási intézkedései.

[…]”

4 Az 1408/71 rendeletnek ugyanezen címébe tartozó, „A rendelet alkalmazási köre” című 4. cikke a következőképpen rendelkezett:

„(1) E rendelet alkalmazandó a következő szociális biztonsági ágakat érintő valamennyi jogszabályra:

a) betegségbiztosítási [helyesen: egészségbiztosítási] és anyasági ellátások;

b) rokkantsági ellátások, beleértve a rokkantak keresőképességének fenntartását vagy javítását célzó ellátásokat is;

c) öregségi ellátások;

d) túlélő hozzátartozó számára nyújtott ellátások;

e) munkahelyi balesetekkel és foglalkozási megbetegedéssel kapcsolatos ellátások;

f) haláleseti juttatások;

g) munkanélküli ellátások;

h) családi ellátások.

(2) E rendelet alkalmazandó valamennyi, akár járulékfizetésen alapuló, akár nem járulékfizetésen alapuló általános és különleges szociális biztonsági rendszerre, valamint a munkáltatóknak vagy hajótulajdonosoknak az (1) bekezdésben említett ellátások nyújtásával kapcsolatos felelősségét érintő biztosítási rendszerekre.

[…]”

5 E rendelet 13. és 14. cikke e rendeletnek „Az alkalmazandó jogszabályok meghatározása” című II. címében szerepelt.

6 Az említett rendelet „Általános szabályok” címet viselő 13. cikke a következőket írta elő:

„(1) A 14c. és 14f. cikkre is figyelemmel, a rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandóak. E jogszabályokat e cím rendelkezései szerint kell meghatározni.

(2) A 14–17. cikk rendelkezéseire is figyelemmel:

a) egy tagállam területén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, vagy ha az őt alkalmazó vállalkozás vagy munkáltató székhelye vagy lakóhelye egy másik tagállam területén található [helyesen: valamely tagállam területén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még abban az esetben is, ha valamely másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, vagy ha az őt alkalmazó vállalkozás vagy magánszemély székhelye vagy lakóhelye valamely másik tagállam területén található];

[…]”

7 Ugyanezen rendeletnek „Az ellenérték fejében munkát végző személyekre (kivéve a tengerészekre) alkalmazandó különös szabályok” című 14. cikke a következőképpen rendelkezett:

„A 13. cikk (2) bekezdésének a) pontja az alábbi kivételekkel és körülmények között alkalmazandó:

a) Az a személy, akit az őt egy tagállam területén alkalmazó vállalkozás a számára teljesítendő munkavégzés céljából egy másik tagállam területére küld ki, továbbra is az előbb említett tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, feltéve hogy e munka várható időtartama nem haladja meg a tizenkét hónapot, illetve őt nem olyan személy felváltására küldték ki, akinek kiküldetési ideje letelt;

[…]

(2) Az a személy, akit szokásosan két vagy több tagállam területén foglalkoztatnak, a következők szerint meghatározott jogszabályok hatálya alá tartozik:

[…]

b) az a) pontban nem említett személy, azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik:

i. amelynek területén lakóhellyel rendelkezik, ha tevékenységét részben e tagállam területén végzi, vagy ha több olyan vállalkozás vagy több olyan munkáltató számára végez munkát, amelynek vagy akinek székhelye vagy lakóhelye különböző tagállamok területén található;

ii. amelynek területén az őt alkalmazó vállalkozás vagy magánszemély székhelye vagy lakóhelye található, ha tevékenységét nem annak a tagállamnak a területén végzi, ahol lakóhellyel rendelkezik;

[…]”

A 883/2004 rendelet

8 A 2012. május 22-i 465/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2012. L 149., 4. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.; a továbbiakban: 883/2004 rendelet) hatályon kívül helyezte és felváltotta az 1408/71 rendeletet.

9 Az 1408/71 rendelet 1. cikkének j) pontját és 4. cikkének (1) bekezdését a 883/2004 rendelet 1. cikkének l) pontja és 3. cikkének (1) bekezdése váltotta fel, melyek rendelkezései lényegében azonosak.

10 Az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontját lényegében a 883/2004 rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontja váltotta fel, amely úgy rendelkezik, hogy „[a] 12–16. cikkre is figyelemmel […] a munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként egy tagállamban tevékenységet folytató személyek az adott tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartoznak”.

11 Az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontját lényegében a 883/2004 rendelet 12. cikkének (1) bekezdése váltotta fel, amely úgy rendelkezik, hogy „[a]z a személy, aki a tagállamok egyikében munkavállalóként végzi tevékenységét olyan munkáltató alkalmazásában, aki tevékenységeit szokásosan abban a tagállamban végzi, és akit az említett munkáltató egy másik tagállamba küld, hogy a munkáltató nevében ott munkát végezzen, továbbra is az előbb említett tagállam jogszabályainak a

hatálya alá tartozik, feltéve, hogy az ilyen munkavégzés várható időtartama nem haladja meg a [24] hónapot, és a szóban forgó személy kiküldetése nem egy másik kiküldött személy felváltása céljából történik”.

12 Az 1408/71 rendelet 14. cikke 2. pontjának b) alpontját a 883/2004 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése váltotta fel, amely így rendelkezik:

„A két vagy több tagállamban szokásosan munkavállalóként tevékenységet végző személy a következők hatálya alá tartozik:

a) a lakóhely szerinti tagállam jogszabályai, ha tevékenységének jelentős részét abban a tagállamban végzi; vagy

b) ha tevékenységének nem jelentős részét végzi a lakóhely szerinti tagállamban:

[…]”

Az 574/72 rendelet

13 Az 574/72 rendeletnek „A rendeletnek az alkalmazandó jogszabályokat meghatározó rendelkezéseinek végrehajtása” címet viselő III. címe rögzítette többek között az 1408/71 rendelet 13. és 14. cikkének végrehajtási szabályait.

14 Különösen az 574/72 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja, valamint a 12a. cikke 2. pontjának a) alpontja és 4. pontjának a) alpontja előírta, hogy a többek között az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontjában és 2. pontjának b) alpontjában említett esetekben az azon tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága által kijelölt intézménynek, amely tagállam jogszabályait továbbra is alkalmazni kell, igazolást (a továbbiakban: E 101 igazolás) kell kibocsátania arról, hogy az érintett munkavállaló továbbra is e jogszabályok hatálya alá tartozik.

A 987/2009/EK rendelet

15 Az 574/72 rendeletet 2010. május 1-jétől hatályon kívül helyezte és felváltotta 987/2009 rendelet.

16 A 987/2009 rendelet 5. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A valamely tagállam intézménye által az alaprendelet és a végrehajtási rendelet alkalmazása céljából egy személy helyzetének bemutatására kiállított dokumentumokat, valamint a dokumentumok kiállításának alapjául szolgáló bizonyítékokat a többi tagállam intézményei mindaddig elfogadják, amíg azokat a kiállító tagállam vissza nem vonja vagy érvénytelenné nem nyilvánítja.”

17 A 987/2009 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése, amely lényegében felváltotta az 574/72 rendelet 11. cikkének (1) bekezdését, valamint a 12a. cikke 2. pontjának a) alpontját és 4. pontjának a) alpontját, úgy rendelkezik, hogy „az érintett személy vagy a munkáltató kérésére azon tagállam illetékes intézménye, amelynek jogszabályai [a 883/2004] rendelet II. címe szerint alkalmazandók, tanúsítja, hogy ezeket a jogszabályokat kell alkalmazni, és adott esetben jelzi, hogy mely időpontig és milyen feltételekkel”. E tanúsítás egy igazolás (a továbbiakban: A1 igazolás) útján történik.

A francia jog

18 A code du travail (a munka törvénykönyve) alapeljárásban alkalmazandó változatának L. 1221-10. cikke kimondta:

„A munkavállaló foglalkoztatására csak a munkáltató által az erre a célra kijelölt szociális védelmi szervezeteknél tett név szerinti bejelentést követően kerülhet sor.

A munkáltató ezt a bejelentést minden olyan telephelyen megteszi, ahol munkavállalókat foglalkoztatnak.”

19 E törvénykönyv L. 8211-1. cikke a következőképpen rendelkezett:

„A jelen könyvben meghatározott feltételek mellett jogellenes munkavégzésnek minősülnek a következő jogsértések:

1°) Be nem jelentett foglalkoztatás;

[…]

3°) jogellenes munkaerő-kölcsönzés;

[…]”

20 Az említett törvénykönyv L. 8221-1. cikke a következőket írta elő:

„Tilos:

1° Az L. 8221-3. és L 8221-5. cikkben meghatározott, és az abban foglalt feltételek mellett folytatott be nem jelentett vagy részben be nem jelentett foglalkoztatás;

2° A be nem jelentett foglalkoztatás előnyben részesítésének a tények teljes ismeretében, bármilyen eszközzel történő népszerűsítése;

3° A be nem jelentett foglalkoztatott munkájának közvetlenül vagy közvetítő személy segítségével történő rosszhiszemű igénybevétele.”

21 Ugyanezen törvénykönyv L. 8221-3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A be nem jelentett foglalkoztatásnak a tevékenység eltitkolásával megvalósuló alkalmazásának minősül, ha valamely, haszonszerzési céllal folytatott gyártási, feldolgozási, javítási tevékenységet, vagy szolgáltatásnyújtást, illetve kereskedelmi ajánlat teljesítését olyan személy színlelt módon végzi, aki szándékosan nem tesz eleget kötelezettségeinek:

[…]

2° azáltal, hogy nem teszi meg a hatályos jogszabályi rendelkezések alapján a társadalombiztosítási szervek vagy adóhatóságok felé teljesítendő bejelentéseket. […];

[…]”

22 A munka törvénykönyve L. 8221-5. cikke szerint:

„A foglalkoztatás eltitkolásával megvalósuló be nem jelentett foglalkoztatásnak minősül, ha a munkáltató:

1° szándékosan nem teljesíti az L. 1221-10. cikk szerinti, a foglalkoztatást megelőző bejelentéssel kapcsolatos kötelezettségeket;

[…]

3° a társadalombiztosítási járulékok és adók beszedésére hatáskörrel rendelkező szerveknél nem tesz eleget a munkabérekre, illetve az azokat terhelő társadalombiztosítási járulékokra vonatkozó bejelentési kötelezettségének;

23 A 2011. június 18. és 2016. augusztus 10. közötti időszakban ez utóbbi rendelkezés a következőképpen szólt:

„3° szándékosan nem teljesíti a társadalombiztosítási járulékok és adók beszedésére hatáskörrel rendelkező szervek felé a munkabérekkel, illetve az azokat terhelő társadalombiztosítási járulékokkal kapcsolatos bejelentéseket.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

24 A franciaországi székhelyű Bouygues társaság, miután megnyert egy Flamanville-ben (Franciaország) megvalósítandó új generációs atomreaktor – egy EPR-nek nevezett nyomottvizes reaktor – megépítésére kiírt közbeszerzési pályázatot, a kivitelezésre két másik vállalkozással csendes társaságot hozott létre, amely alvállalkozóként megbízott egy, többek között a szintén franciaországi székhelyű Welbond társaságot is magában foglaló gazdasági egyesülést. Ez az egyesülés maga is egyrészt alvállalkozókat vett igénybe, közöttük a romániai székhelyű Elco társaságot, másrészt pedig az írországi székhelyű Atlanco Ltd munkaerő-kölcsönző társaságot alkalmazta, amely ciprusi leányvállalattal és lengyelországi irodával rendelkezett.

25 Egy, a külföldi munkavállalók elszállásolási körülményeire vonatkozó feljelentést, a kölcsönzött lengyel munkavállalók körében amiatt kibontakozó sztrájkmozgalmat, hogy a balesetekkel szemben nem vagy csak elégtelen mértékben részesültek szociális védelemben, továbbá azt követően, hogy száznál is több be nem jelentett üzemi balesetre derült fény, valamint az Autorité de sûreté nucléaire (nukleáris biztonsági hatóság, ASN) által, majd a rendőrség által folytatott vizsgálat alapján a Bouyges-gal, a Welbonddal és az Elcóval szemben eljárást indítottak a 2008 júniusa és 2012 októbere közötti időszakban megvalósult cselekmények, többek között – az első két társaság esetében – be nem jelentett munkavállalók alkalmazása, valamint jogellenes munkaerő-kölcsönzés, és – a harmadik társaság esetében – be nem jelentett foglalkoztatás miatt.

26 A cour d’appel de Caen (caen-i fellebbviteli bíróság, Franciaország) 2017. március 20-i ítéletével, amely részben helybenhagyta a chambre correctionnelle du tribunal d’instance de Cherbourg (a cherbourg-i elsőfokú bíróság büntető tanácsa, Franciaország) által 2015. július 7-én hozott ítéletet, megállapította, hogy az Elco elkövette a be nem jelentett foglalkoztatás bűncselekményét, mivel a munkavállalók foglalkoztatását megelőzően elmulasztotta megtenni a társadalombiztosítási szervek felé a név szerinti, valamint a munkabérekre és társadalombiztosítási járulékokra vonatkozó bejelentéseket. E bíróság ugyanis úgy ítélte meg, hogy az Elco szokásos, állandó és folyamatos tevékenységet folytatott Franciaországban, ami nem jogosította fel arra, hogy a kiküldetésre vonatkozó jogszabályokra hivatkozzon. E tekintetben megállapította, hogy a szóban forgó munkavállalók igen nagy többségét az Elco kizárólag azzal a szándékkal vette fel, hogy néhány napon belül Franciaországba küldje ki őket, mivel a legtöbbjük egyébként nem, vagy csak rövid ideje dolgozott e társaságnál, továbbá hogy az Elco

romániai tevékenysége a Franciaországban folytatott tevékenységéhez képest járulékossá vált, az érintett munkavállalók adminisztratív irányítása nem volt biztosított Romániában, és bizonyos kiküldetések időtartama meghaladta a 24 hónapot.

27 A Bouyges-ot és a Welbondot illetően a cour d'appel de Caen (caen-i fellebbviteli bíróság) megállapította, hogy e társaságok az Atlanco által rendelkezésére bocsátott munkavállalók tekintetében megvalósították a be nem jelentett foglalkoztatás és a jogellenes munkaerő-kölcsönzés bűncselekményét. E tekintetben e bíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a Bouygues és a Welbond az Atlanco ciprusi leányvállalatán és e leányvállalat egy lengyelországi irodáján keresztül lengyel kölcsönzött munkavállalókat vett fel, akikkel az említett leányvállalat Dublinban (Írország) lakó és Franciaországban dolgozó két munkavállalója közvetítésével görög nyelven megfogalmazott szerződést íratott alá. Ezt követően az említett bíróság megállapította, hogy ugyanez a leányvállalat nem szerepelt a franciaországi cégjegyzékben, és sem Cipruson, sem Lengyelországban nem folytatott semmilyen tevékenységet. Végül ugyanez a bíróság megállapította, hogy bár a Bouygues és a Welbond valóban kérte az Atlancától a Flamanville-i telephelyen jelen lévő kölcsönzött lengyel munkavállalókra vonatkozó dokumentumokat - többek között az E 101 és az A1 igazolásokat - e vállalkozások továbbra is úgy foglalkoztatták e munkavállalókat, hogy e dokumentumokról nem kaptak teljes mértékű tájékoztatást.

28 A Bouygues, az Elco és a Welbond a Cour de cassation-hoz (semmítőszék, Franciaország) nyújtott be felülvizsgálati kérelmet a cour d'appel de Caen (caen-i fellebbviteli bíróság) 2017. március 20-i ítéletével szemben, többek között arra hivatkozva, hogy e bíróság nem ismerte el az érintett munkavállalók részére kiállított E 101 és A1 igazolásokhoz kapcsolódó hatásokat.

29 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a 2017. április 27-i A-Rosa Flussschiff (C-620/15, EU:C:2017:309) és a 2018. február 6-i Altun és társai ítéletből (C-359/16, EU:C:2018:63) az következik, hogy ha a nemzeti bíróság előtt a szociális biztonsági szervek felé teljesítendő bejelentési kötelezettség megsértése miatt be nem jelentett foglalkoztatás gyanúja alapján büntetőeljárás indul, és a terhelt az érintett munkavállalók tekintetében bemutatja az 1408/71 rendelet 14. cikke 2. pontjának a) alpontja alapján kiállított E 101 – jelenleg A1 – igazolásokat, azokat a nemzeti bíróság a kontradiktórius eljárás végeztével csak akkor hagyhatja figyelmen kívül, ha a bírósági vizsgálat során gyűjtött konkrét bizonyítékok alapján megállapítást nyert, hogy ezen igazolásokat csalárd módon szerezték vagy azokra csalárd módon hivatkoztak, és a megkeresett kiállító intézmény e bizonyítékokat észszerű határidőn belül nem vette figyelembe, valamint e bíróság csalárd magatartás fennállását állapítja meg annak objektív eleme – az vonatkozó rendelkezésben előírt feltételek betartásának hiánya –, és szubjektív eleme – azaz a terhelt arra irányuló szándéka, hogy az igazoláshoz fűződő előnyökben való részesülés érdekében megkerülje vagy kijátssza az említett igazolás kiállításának feltételeit – alapján.

30 E bíróság megjegyzi ugyanakkor, hogy a jelen ügyben a munkáltatókat nem csupán amiatt vádolják be nem jelentett foglalkoztatással, mert elmulasztották a munkabérekkel és a társadalombiztosítási járulékokkal kapcsolatos bejelentéseknek a társadalombiztosítási járulékok és adók beszedésére illetékes szervek felé történő megtételét, hanem amiatt is, mert a munkavállalóknak a foglalkoztatást megelőző név szerinti bejelentésére vonatkozó, többek között a munka törvénykönyvének L. 8221-3. és L. 8221-5. cikke szerinti kötelezettségüknek sem tettek eleget, míg két társasággal – a Bouyges-gal és a Welbonddal – szemben többek között az e törvénykönyv L.8221-1. cikke alapján ugyanezen kötelezettségek megsértésével gyanúsított társaság által foglalkoztatott munkavállalókra tekintettel emeltek vádat be nem jelentett foglalkoztatás miatt.

31 Ennélfogva a kérdést előterjesztő bíróság szerint felmerül a kérdés, hogy a jelen esetben az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontjára és 2. pontjának b) alpontja, valamint a 883/2004 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése alapján kiállított E 101 és A1 igazolásokhoz kapcsolódó hatások a szociális biztonsági rendszerre vonatkozó alkalmazandó jogszabályok meghatározása és a szociális védelmi szervek felé történő bejelentés tekintetében kiterjed-e az alkalmazandó jogszabályoknak a munkajog szerinti meghatározására és a munkáltatót terhelő azon kötelezettségekre is, amelyek azon tagállam

munkajogának alkalmazásából következne, amelyben az ezen igazolások által érintett munkavállalók munkájukat végzik, különösen pedig kiterjed-e a munkáltató által e munkavállalók foglalkoztatását megelőzően teljesítendő bejelentésekre.

32 E körülmények között a Cour de cassation (semmítőszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az [574/72 rendelet] 11. cikkét, valamint a [987/2009] rendelet 19. cikkét, hogy [az 1408/71 rendelet] 14. cikkének [1. pontja és 2. pontjának b) alpontja] alapján valamely tagállam illetékes hatósága által kiállított E 101 igazolás, illetve a [883/2004] rendelet 13. cikkének (1) bekezdése alapján kiállított A1 igazolás az alkalmazandó jogszabályok meghatározása tekintetében nem csupán a szociális biztonsági rendszer, hanem a munkajogi szabályozás tekintetében is köti a foglalkoztatás helye szerinti tagállam bíróságait, amennyiben e jogszabályok meghatározzák a munkáltatók kötelezettségeit és a munkavállalók jogait, így e bíróságok kontradiktórius eljárásuk végeztével csak akkor hagyhatják figyelmen kívül az említett igazolásokat, ha a bírósági vizsgálat során gyűjtött konkrét bizonyítékok alapján megállapítást nyert, hogy ezen igazolásokat csalárd módon szerezték vagy azokra csalárd módon hivatkoztak, és a megkeresett kiállító intézmény e bizonyítékokat nem vette figyelembe észszerű határidőn belül, valamint e bíróságok csalárd magatartás fennállását állapítják meg annak objektív eleme – az [574/72] rendelet és a [987/2009] rendelet fent hivatkozott rendelkezéseinek valamelyikében előírt feltételek betartásának hiánya –, és szubjektív eleme, azaz a vádlott arra irányuló szándéka alapján, hogy az igazoláshoz fűződő előnyökben való részesülés érdekében megkerülje vagy kijátssza az említett igazolás kiállításának feltételeit?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

33 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 574/72 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontját, 12a. cikke 2. pontjának a) alpontját és 4. pontjának a) alpontját, valamint a 987/2009 rendelet 19. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a valamely tagállam illetékes intézménye által a valamely másik tagállam területén tevékenységet végző munkavállaló részére az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja, illetve 14. cikke 2. pontjának b) alpontja alapján kiállított E 101 igazolás és ezen intézmény által az ilyen munkavállalók részére a 883/2004 rendelet 12. cikkének (1) bekezdése, illetve 13. cikkének (1) bekezdése alapján kiállított A1 igazolás e tagállam bíróságait nem csak a szociális biztonság, hanem a munkajog területén is köti.

34 A Bíróság rendelkezésére álló adatokból kitűnik, hogy ezt a kérdést többek között azon munkáltatók ellen többek között be nem jelentett foglalkoztatás miatt indított büntetőeljárásokkal összefüggésben terjesztették elő, akik a 2008 és 2012 közötti időszakban Franciaország területén – az adott esettől függően – a munkavállalók kiküldetése vagy több tagállamban történő munkavégzés címén kibocsátott E 101 vagy A1 igazolással rendelkező munkavállalókat vettek igénybe, anélkül hogy a foglalkoztatást megelőzően az illetékes francia hatóságok felé megtették volna a munka törvénykönyve által előírt bejelentést.

35 A kérdést előterjesztő bíróság tehát arra keresi a választ, hogy ezen igazolások milyen hatással vannak az ilyen előzetes bejelentési kötelezettségre, és ennélfogva az említett igazolások milyen mértékben terjednek ki a fogadó tagállam munkajogi jogszabályainak az érintett munkavállalókra történő alkalmazására, mivel e kérdés azon az előfeltevésen alapul, hogy ezek az igazolások érvényesek.

36 Elöljáróban meg kell jegyezni, hogy mivel az 1408/71 rendeletet és az 574/72 rendeletet 2010. május 1-jétől felváltotta a 883/2004 rendelet és a 987/2009 rendelet, így – amint azt e bíróság helyesen megállapította – e rendeletek közül mindegyik alkalmazható az alapügyben. Ezenkívül az 574/72 rendeletben előírt E 101 igazolás megelőzte a 987/2009 rendeletben előírt A1 igazolást, és az E 101 igazolás kiállítására vonatkozó rendelkezéseket, azaz különösen az 574/72 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontját és 12a. cikke 2. pontjának a) alpontját és 4. pontjának a) alpontját részben

felváltotta a 987/2009 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése, amely az A1 igazolás kiállítását írja elő. Egyébiránt az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontja a) alpontjának, illetve 2. pontja b) alpontjának helyébe lényegében a 883/2004 rendelet 12. cikkének (1) bekezdése, illetve 13. cikkének (1) bekezdése lépett.

37 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az E 101 és az A1 igazolások célja az, hogy az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontjában és 2. pontjának b) alpontjában, valamint a 883/2004 rendelet 12. cikkének (1) bekezdésében és 13. cikkének (1) bekezdésében előírt anyagi jogi szabályozáshoz hasonlóan megkönnyítse a munkavállalók szabad mozgását és a szolgáltatások szabad nyújtását (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 Ezen igazolások olyan, az azon tagállam illetékes hatósága által kijelölt intézmény által – esettől függően – az 574/72 rendelet III. címe vagy a 987/2009 rendelet II. címe alapján kiállított típus-formanyomtatványnak felelnek meg, amely tagállam szociális biztonsági jogszabályait alkalmazni kell, és amely igazolást a célból állítottak ki, hogy többek között az 574/72 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja 12a. cikke 2. pontjának a) alpontja és 4. pontjának a) alpontja, valamint a 987/2009 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése értelmében „tanúsítsa”, hogy az 1408/71 rendelet és a 987/2009 rendelet II. címének bizonyos rendelkezései szerinti valamely helyzetben lévő munkavállalók az említett tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 9-i X és van Dijk ítélet, C-72/14 és C-197/14, EU:C:2015:564, 38. pont).

39 Ezáltal – azon elv értelmében, hogy a munkavállalóknak csak egy szociális biztonsági rendszerben kell biztosítottnak lenniük – ezen igazolások szükségképpen feltételezik, hogy más tagállamok szociális biztonsági rendszerei nem alkalmazhatóak (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében kimondott lojális együttműködés elve alapján, amely magában foglalja a kölcsönös bizalom elvét is, mivel az E 101 és A1 igazolások azt a vélelmet állítják fel, hogy az érintett munkavállaló szabályosan biztosított azon tagállam szociális biztonsági rendszerében, amelynek illetékes intézménye kiállította ezen igazolásokat, ez utóbbiak főszabály szerint kötik azon tagállam illetékes intézményeit és bíróságait, amelyben e munkavállaló munkát végez (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 37–40. pont; 2018. szeptember 6-i Alpenrind és társai ítélet, C-527/16, EU:C:2018:669, 47. pont).

41 Ebből következőleg mindaddig, amíg az említett igazolásokat nem vonják vissza vagy nyilvánítják érvénytelennek, azon tagállam illetékes intézményének, ahol a munkavállaló munkát végez, figyelembe kell vennie azt, hogy e munkavállaló már azon tagállam szociális biztonsági rendszerének hatálya alá tartozik, amelynek illetékes intézménye ugyanezen igazolásokat kibocsátotta, és ez az intézmény ezért a szóban forgó munkavállalót nem vonhatja a saját szociális biztonsági rendszerének hatálya alá (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint még akkor is ez a helyzet, ha megállapítják, hogy az érintett munkavállaló tevékenysége végzésének feltételei nyilvánvalóan nem tartoznak az 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet II. címének tárgyi hatálya alá (lásd ebben az értelemben: 2017. április 27-i A-Rosa Flussschiff ítélet, C-620/15, EU:C:2017:309, 61. pont).

43 Amint arra a kérdést előterjesztő bíróság helyesen rámutat, a fogadó tagállam bírósága az ilyen bírósági eljárás keretében csak akkor hagyhatja figyelmen kívül az E 101 igazolásokat, ha teljesül két kumulatív feltétel: azaz egyrészről az, hogy az ezen igazolásokat kiállító intézmény – amelytől e tagállam illetékes hatósága haladéktalanul az említett igazolások kiállítása megalapozottságának felülvizsgálatát kérte – az ezen utóbbi intézmény által közölt információk tükrében eltekintett az ilyen felülvizsgálat lefolytatásától, továbbá attól, hogy észszerű határidőn belül - adott esetben ezen igazolások

megsemmisítésével vagy visszavonásával - állást foglaljon erről a kérelemről; másrészről pedig az, hogy ezen információk a tisztességes eljáráshoz való joghoz kapcsolódó garanciák tiszteletben tartása mellett lehetővé tegyék e bíróság számára annak megállapítását, hogy a szóban forgó igazolásokat csalárd módon szerezték meg, vagy azokra csalárd módon hivatkoztak (2020. április 2-i CRPNPAC és Vueling Airlines ítélet, C-370/17 és C-37/18, EU:C:2020:260, 78. pont).

44 Ebből mindazonáltal az következik, hogy bár az E 101 és az A1 igazolások kötelező erejűek, azok kizárólag az 1408/71 és a 883/2004 rendelettel végrehajtott koordináció által érintett nemzeti szociális biztonsági jogszabályok által előírt kötelezettségekre korlátozódnak (lásd ebben az értelemben: 1991. október 4-i De Paep ítélet, C-196/90, EU:C:1991:381, 12. pont; 2015. szeptember 9-i X és van Dijk ítélet, C-72/14 és C-197/14, EU:C:2015:564, 39. pont).

45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az 1408/71 rendelet 1. cikkének j) pontja és a 883/2004 rendelet 1. cikkének l) pontja értelmében e rendeletek alkalmazásában a „jogszabályok” fogalma az 1408/71 rendelet 4. cikkének (1) és (2) bekezdésében, illetve a 883/2004 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében felsorolt szociális biztonsági ágakra és rendszerekre vonatkozó tagállami jogra vonatkozik.

46 Egyébiránt a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy e rendeletek alkalmazása céljából meghatározó tényező a közvetlen és elegendően releváns kapcsolat, amelynek egy meghatározott ellátás és az ezen szociális biztonsági ágakat és rendszereket szabályozó nemzeti jogszabályok között kell fennállnia (lásd ebben az értelemben: 2015. február 26-i de Ruyter ítélet, C-623/13, EU:C:2015:123, 23. pont; 2019. január 23-i Zyla ítélet, C-272/17, EU:C:2019:49, 30. pont).

47 Ebből az következik, hogy a fogadó tagállam illetékes intézményét és bíróságait a valamely tagállam illetékes intézménye által kiállított E 101 és A1 igazolás csak annyiban köti, amennyiben azt tanúsítja, hogy az érintett munkavállaló szociális biztonsági szempontból az 1408/71 rendelet 4. cikkének (1) és (2) bekezdésében, valamint a 883/2004 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében felsorolt szociális biztonsági ágak és rendszerek egyikéhez közvetlenül kapcsolódó ellátások céljából az első tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik.

48 Ezen igazolások tehát nem rendelkeznek kötelező erővel a nemzeti jog által az e rendeletek értelmében vett szociális biztonságtól eltérő olyan területeken előírt kötelezettségek tekintetében, mint többek között a munkáltatók és a munkavállalók közötti munkaviszony, különösen pedig ez utóbbiak foglalkoztatási és munkafeltételei (lásd ebben az értelemben: 1991. október 4-i De Paep ítélet, C-196/90, EU:C:1991:381, 13. pont).

49 A munka törvénykönyve által előírt, a foglalkoztatást megelőző bejelentés - amelynek a francia hatóságok általi megkövetelése az alapeljárásban központi szerepet tölt be - jellegét és hatályát illetően meg kell állapítani, hogy az alapeljárás felperesei szerint e bejelentés célja - jóllehet e bejelentést e törvénykönyv formálisan előírja – az, hogy ellenőrizze azt, hogy a munkavállaló biztosított-e a szociális biztonsági rendszer valamelyik ágában, következésképpen pedig az, hogy biztosítsa a társadalombiztosítási járulékok franciaországi megfizetését. Az említett bejelentést a munkáltatónak ugyanis a szociális biztonsági szervek felé kell teljesítenie, és így az illegális foglalkoztatás elleni küzdelem érdekében ez utóbbiak számára a nemzeti szociális biztonsági szabályok betartásának ellenőrzésére szolgál.

50 Ezzel szemben a francia kormány kifejti, hogy a foglalkoztatást megelőző bejelentés az adminisztráció egyszerűsítésének eszköze, amely lehetővé teszi a munkáltató számára, hogy egy lépésben tegyen eleget egyidejűleg több kötelezettségének, amelyek közül egyesek kétségtelenül a szociális biztonságra vonatkoznak, azonban egyáltalán nem járnak a francia szociális biztonsági rendszerben való biztosítással. E bejelentés azzal, hogy az illetékes hatóságok rendelkezésére bocsát minden hasznos információt a munkáltató és az érintett munkavállaló közötti jövőbeli szerződéses viszony tekintetében, lehetővé teszi többek között a nemzeti munkajogi szabályok által előírt foglalkoztatási és

munkafeltételek betartásának biztosítását, ha a munkavállaló – mint az alapügyben – nem e szabályok értelmében vett kiküldetési helyzetben van, hanem Franciaországban munkavállalóként foglalkoztatják. Így a jelen jogvita nem a társadalombiztosítási járulékok e tagállamban történő fizetésére, hanem a francia munkajogi szabályok összességének az alapeljárás felperesei általi tiszteletben tartására vonatkozik.

51 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az EUMSZ 267. cikk keretében a Bíróság csak arra jogosult, hogy a Szerződések és az uniós intézmények által hozott aktusok értelmezéséről döntsön, arra viszont nem, hogy az uniós jog szabályait egy meghatározott ügyre alkalmazza (lásd különösen: 2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 132. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 Így nem a Bíróság feladata az alapjogvita alapjául szolgáló tényállás megállapítása, és ebből a kérdést előterjesztő bíróság által meghozandó határozatra vonatkozó következmények levonása, és nem értelmezheti az érintett nemzeti törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket sem (lásd ebben az értelemben: 2019. október 16-i Glencore Agriculture Hungary ítélet, C-189/18, EU:C:2019:861, 30. és 31. pont).

53 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy a munka törvénykönyvében előírt, a foglalkoztatást megelőző bejelentési kötelezettség kizárólag annak biztosítására irányul-e, hogy az érintett munkavállalók a szociális biztonsági rendszer egyik vagy másik ágában biztosítottak legyenek, és ebből következően pusztán az e területre vonatkozó jogszabályok tiszteletben tartását biztosítsák, amely esetben a kiállító intézmény által kiadott E 101 és A1 igazolás főszabály szerint az ilyen kötelezettség akadályát képezi, vagy hogy e kötelezettség – akárcsak részben is – az illetékes nemzeti hatóságok által a munkajogban előírt foglalkoztatási és munkafeltételek betartásának garantálása céljából végzett ellenőrzések hatékonyságának biztosítására irányul-e, amely esetben ezen igazolások semmilyen hatással nem bírnának az említett kötelezettségre, tekintve hogy e kötelezettség semmi esetre sem járna azzal, hogy az érintett munkavállalók a szociális biztonsági rendszer egyik vagy másik ágában biztosítottá válnak.

54 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 574/72 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontját, a 12a. cikke 2. pontjának a) alpontját és 4. pontjának a) alpontját, valamint a 987/2009 rendelet 19. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a valamely tagállam illetékes intézménye által a tevékenységüket valamely más tagállam területén végző munkavállalók részére az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja vagy 14. cikke 2. pontjának b) alpontja alapján kiállított E 101 igazolás, és az ezen intézmény által az ilyen munkavállalók részére a 883/2004 rendelet 12. cikkének (1) bekezdése és 13. cikkének (1) bekezdése alapján kiállított A1 igazolás ez utóbbi tagállam bíróságait kizárólag a szociális biztonság területén köti.

A költségekről

55 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó

szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontját, 12a. cikke 2. pontjának a) alpontját és 4. pontjának a) alpontját, valamint a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a valamely tagállam illetékes intézménye által a tevékenységüket valamely más tagállam területén végző munkavállalók részére az 1998. június 29-i 1606/98/EK tanácsi rendelettel módosított, a 118/97 rendelettel módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja vagy 14. cikke 2. pontjának b) alpontja alapján kiállított E 101 igazolás, és az ezen intézmény által az ilyen munkavállalók részére a 2012. május 22-i 465/2012/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 12. cikkének (1) bekezdése és 13. cikkének (1) bekezdése alapján kiállított A1 igazolás ez utóbbi tagállam bíróságait kizárólag a szociális biztonság területén köti.

Aláírások